

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2013
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2016
Avaldamismärge:	RT I, 06.12.2012, 6

Elatisabi seadus

Vastu võetud 21.02.2007
[RT I 2007, 25, 130](#)
 jõustumine 01.01.2008

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
19.12.2007	RT I 2007, 71, 438	01.01.2008
22.10.2008	RT I 2008, 48, 264	01.02.2009
17.02.2011	RT I, 14.03.2011, 2	18.06.2011
14.11.2012	RT I, 06.12.2012, 1	01.01.2013
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused alates 2014. aasta 1. juulil jõus olevast redaktsioonist.

§ 1. Seaduse eesmärk ja reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab lapsele, kelle vanem ei täida ülalpidamiskohustust, elatisabi saamise tingimused ja korra kohtumenetluse alustamise korral ning reguleerib riigi makstud elatisabi sissenõudmist lapse ülalpidamiseks elatist maksma kohustatud vanemalt ja alusetult makstud elatisabi tagasinõudmist.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seadust, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

§ 2. Elatisabi saama õigustatud isik

(1) Õigus elatisabile on käesolevas seaduses sätestatud tingimustel alaealisel lapsel, kelle vanem ei täida ülalpidamiskohustust või ei tee seda perekonnaseaduse § 101 lõikes 1 nõutavas ulatuses.
[\[RT I, 14.03.2011, 2- jõust. 18.06.2011\]](#)

(2) Elatisabile on õigus:

- 1) Eesti alalisel elanikul;
- 2) Eestis elaval välismaalasel, kellele on tähtajaline elamis luba või kes viibib Eestis välismaalaste seaduse §-s 130 sätestatud alusel;
[\[RT I, 14.03.2011, 2- jõust. 18.06.2011\]](#)
- 3) tähtajalise elamisõiguse alusel Eestis elaval välismaalasel.

(3) Õigust elatisabile ei ole lapsel, kellele samalaadset elatisabi maksab mõni teine riik.

(4) Elatisabi makstakse vanemale, kes taotleb kohtult elatise väljamõistmist, välja arvatud elatise suuruse muutmist, ja kelle kasuks on tehtud käesoleva seaduse § 3 lõikes 1 nimetatud kohtulahend.
[\[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008\]](#)

§ 3. Elatisabi maksmise tingimused

(1) Elatisabi makstakse:

- 1) lapse elatisnõude maksekäsu kiirmenetluse korral kohtu makseettepaneku määruse alusel või
- 2) vanemat elatist maksma kohustava hagi tagamise abinõu rakendamise määruse (edaspidi *hagi tagamise määrus*) alusel.

(2) Elatisabi makstakse 90 päeva eest arvates käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud makseettepaneku määruise või hagi tagamise määruise tegemisest.
[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(3) Elatisabi makstakse, kui taotleja lapsele, kellele vanem elatisabi taotleb, ei ole varem elatisabi makstud.

(4) Elatisabi saamine ei välista ega piira muude toetuste määramist ja maksmist.

§ 4. Elatisabi määr ja finantseerimine

(1) Elatisabi finantseeritakse riigieelarvest.

(2) Elatisabi arvutamise aluseks on igaks eelarveaastaks riigieelarvega kehtestatud lapsetoetuse määr.

(3) Elatisabi päevamäär on üks kolmandik lapsetoetuse määrast.

§ 5. Elatisabi taotlemine

(1) Elatisabi taotlemiseks esitab käesoleva seaduse § 2 lõikes 4 nimetatud isik (edaspidi *taotleja*) taotluse Sotsiaalkindlustusametile. Elatisabi taotluse esitamise ja läbivaatamise osas kohaldatakse riiklike peretoetuste seaduse § 16 lõikes 4, § 17 lõikes 4 ja §-s 18 sätestatud.
[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(2) Elatisabi saamiseks esitab taotleja Sotsiaalkindlustusametile järgmised dokumendid:

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

- 1) avaldus;
- 2) isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud dokument;
- 3) makseettepaneku määrus, kui elatisabi taotletakse käesoleva seaduse § 3 lõike 1 punkti 1 alusel;
- 4) hagi tagamise määrus, kui elatisabi taotletakse käesoleva seaduse § 3 lõike 1 punkti 2 alusel.

(3) Elatisabi taotlemise avalduses märgitakse:

- 1) elatisabi saama õigustatud isiku nimi, isikukood või sünniaeg ja aadress;
- 2) taotleja nimi, isikukood või sünniaeg, aadress ja olemasolu korral muud kontaktandmed;
- 3) elatisnõude võlgniku (edaspidi *võlgnik*) nimi, isikukood või sünniaeg ja võimalusel aadress;
- 4) taotleja selgelt väljendatud taotlus;
- 5) kinnitus käesoleva seaduse §-s 2 sätestatud tingimuste täitmise kohta;
- 6) taotleja kinnitus, et ta on teadlik käesolevast seadusest tulenevatest kohustustest.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(4) Elatisabi taotlemise avalduse võib Sotsiaalkindlustusametile esitada elektrooniliselt, digitaalallkirjaga allkirjastatuna.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(5) Elatisabi taotlemise avalduse vormi kehtestab **valdkonna eest vastutav minister**.

[RT I, 29.06.2014, 109- jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist „sotsiaalminister” sõnadega „valdkonna eest vastutav minister”.]

(6) Sotsiaalkindlustusametile esitatavad välisriigi dokumendid peavad olema legaliseeritud. Sotsiaalkindlustusametile esitatavad välisriigi kohtulahendid peavad olema Eestis tunnustatud ja täidetavaks tunnustatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku või muu asjakohase õigusakti kohaselt.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(6¹) Elatisabi taotlemisel nõukogu määruse (EÜ) nr 4/2009 kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes alusel toimivas menetluses kohaldatakse käesolevas seaduses elatisabi taotlemise kohta sätestatud üksnes ulatuses, milles nimetatud määruises ei ole ette nähtud teisiti.

[RT I, 14.03.2011, 2- jõust. 18.06.2011]

(7) Elatisabi määratakse, kui taotlemiseks vajalikud dokumendid on esitatud 30 päeva jooksul arvates makseettepaneku määruise tegemisest või elatist maksuma kohustava hagi tagamise määruise tegemisest.

§ 6. Elatisabi määramine

(1) Elatisabi määramisele kohaldatakse riiklike peretoetuste seaduse § 22 lõigetes 1–3 sätestatud.

(2) Elatisabi määramise või sellest keeldumise otsuse teeb Sotsiaalkindlustusamet 15 tööpäeva jooksul arvates avalduse ja kõigi nõutavate dokumentide saamisest.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(3) Elatisabi määramise otsuses märgitakse teave elatisnõude ülemineku kohta riigile.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(4) Elatisabi määramise otsus tehakse teatavaks elatisabi taotlejale ja võlgnikule. Haldusmenetluse seaduse § 31 lõike 1 punktis 2 nimetatud juhul avaldatakse elatisabi määramise otsus ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

§ 7. Elatisabi väljamaksmine

(1) Kui taotlus esitatakse kuu 15. või varasemal päeval, makstakse elatisabi taotlemise kuule ja sellele järgnevale kuule vastav osa elatisabist välja avalduse esitamisele järgneval kuul. Avalduse hilisema esitamise korral makstakse ülejäämisel kuul nii väljamaksmise kuule kui ka sellele eelnenud perioodile vastav osa elatisabist. Järgmised maksed tehakse järgmisel kuul väljamaksmise kuule vastavas elatisabi suuruses.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(2) Elatisabi makstakse vastavalt elatisabi taotleja soovile elatisabi taotleja arvelduskontole või tema Sotsiaalkindlustusametis vormistatud kirjaliku avalduse või notariaalselt tõestatud avalduse alusel teise isiku arvelduskontole Eestis või elatisabi taotleja arvelduskontole välisriigis, kusjuures viimasel juhul maksab elatisabi saaja oma makseteenuse pakkujat nõutavad tasud. Kui elatisabi saajale makstakse Sotsiaalkindlustusameti kaudu teisi sotsiaalkindlustushüvitisi posti teel kojukandena, rakendatakse elatisabi väljamaksmisele sama väljamakseviisi.

[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 8. Elatisabi maksmise lõpetamine

(1) Sotsiaalkindlustusamet lõpetab elatisabi maksmise enne käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 nimetatud tähtaja möödumist:

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

- 1) kui hagi tagamise määrus, millega vanemat kohustati elatist maksuma kohtumenetluse ajal, on tühistatud;
- 2) kui kohtumenetlus elatisnõudes on lõpetatud, välja arvatud juhul, kui elatis on välja mõistetud;
- 3) kui ilmneb, et elatisabi saamise tingimused ei olnud või ei ole enam täidetud;
- 4) võlgniku surma korral;
- 5) elatisabi saama õigustatud isiku surma korral.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(2) Kui võlgnik tõendab, et ülalpidamiskohustust ei ole tekkinud, ülalpidamiskohustus on täidetud või esitab elatisnõudele muu tõendatud vastuväite, lõpetab Sotsiaalkindlustusamet elatisabi maksmise üksnes käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 ja 5 sätestatud tingimustel.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(3) Sotsiaalkindlustusamet tunnistab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud aluste ilmnemisel elatisabi määramise otsuse kehtetuks.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

§ 9. Elatisabi saaja kohustused

(1) Vanem, kellele elatisabi välja makstakse, on kohustatud viivitamata teatama kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis Sotsiaalkindlustusametile kõikidest asjaoludest, mis mõjutavad elatisabi maksmist, eelkõige hagi tagamise määruise tühistamisest, elatisnõude rahuldamata jätmisest, lapse kasvatamise lõpetamisest ja võlgniku ülalpidamiskohustuse täitma asumisest perekonnaseaduse § 101 lõikes 1 nõutavas ulatuses.

[RT I, 14.03.2011, 2- jõust. 18.06.2011]

(2) Kui elatist maksuma kohustatud vanem ei täida vabatahtlikult kohtulahendist tulenevat elatise maksmise kohustust, on elatisabi taotleja kohustatud esitama täitmisavalduse. Taotleja on kohustatud viivitamata teatama Sotsiaalkindlustusametile täitmisavalduse esitamisest.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(3) Kui elatisabi on makstud hoolimata sellest, et käesolevas seaduses sätestatud elatisabi saamise tingimused ei olnud täidetud või on jõustunud kohtulahend, mille kohaselt võlgnik ei ole kohustatud elatist maksuma, peab taotleja elatisabi riigile tagasi maksuma.

(3¹) Kui võlgnik asub täitma ülalpidamiskohustust ning ta ei teadnud ega pidanudki kohustust täites teadma nõude üleminekust riigile, nõuab riik võlgniku tasutud summa elatisabi saajalt välja võlaõigusseaduse § 1037 lõike 4 alusel.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(4) Kui vanem ei maksa alusetult saadud elatisabi tagasi, teeb Sotsiaalkindlustusamet talle enamakstud summa tagasinõudmiseks ettekirjutuse koos hoiatusega. Hoiatuses märgitud tähtaja jooksul ettekirjutuse täitmata jätmise korral annab Sotsiaalkindlustusamet ettekirjutuse sundtäitmiseks täitemenetluse seadustikus sätestatud korras. Hoiatuses märgitud tähtaeg ei või olla lühem kui kümme tööpäeva.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud ettekirjutus peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) ettekirjutuse koostanud ametniku ees- ja perekonnanimi ning ametikoht;
- 2) ettekirjutuse tegemise kuupäev;
- 3) ettekirjutuse adressaadi nimi ja aadress;
- 4) ettekirjutuse faktiline ja õiguslik alus;
- 5) tagasinõutava elatisabi summa;
- 6) ettekirjutuse täitmise tähtaeg;
- 7) ettekirjutuse vaidlustamise võimalused, tähtaeg ja kord;
- 8) hoiatus sundtäitmise algatamise kohta kohustuse täitmata jätmise korral.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud ettekirjutus koos hoiatusega saadetakse elatisabi saanud isikule viie tööpäeva jooksul ettekirjutuse ja hoiatuse tegemise päevast arvates.

(6¹) Kui puuduvad andmed elatisabi saaja aadressi kohta või kui elatisabi saaja ei ela teada oleval aadressil ja tema tegelik viibimiskoht ei ole teada ning ettekirjutust ei ole muul viisil võimalik kätte toimetada, avaldatakse ettekirjutuse resolutiivosa ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(7) Alusetult makstud elatisabi tagasinõudmist korraldab Sotsiaalkindlustusamet.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

§ 10. Elatisnõude üleminek riigile

(1) Kui lapsel oli käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 nimetatud ajal õigus nõuda ülalpidamist võlgnikult, läheb elatisabi saaja nõue elatisabi määramise otsuse tegemisel üle riigile ülalpidamiskohustuse võlgniku ja võlausaldaja vahelises vaidluses tehtud kohtulahendis märgitud ulatuses, kuid mitte rohkem kui elatisabi taotlejale riigi poolt väljamakstud elatisabi osas.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(2) Ülalpidamiskohustuse võlgniku ja võlausaldaja vahelises vaidluses tehtud kohtulahend käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel riigile üleläänud elatisnõude kohta kehtib ka riigi suhtes. Riigil on talle üleläänud elatisnõude suhtes olemasolevast täitedokumendist tulenevad õigused.

(3) Sotsiaalkindlustusamet teatab võlgnikule nõude riigile üleminekust viivitamata pärast ülalpidamiskohustuse võlgniku ja võlausaldaja vahelises vaidluses tehtud kohtulahendi jõustumist.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(4) Võlgnikule teatatakse kirjalikult, milline nõue, millises hetkest, millises ulatuses ja millisel õiguslikul alusel on riigile üle läänud. Ühtlasi tehakse võlgnikule ettepanek riigi nõue rahuldada ja antakse nõude rahuldamiseks vajalikke juhiseid.

(5) Võlgnik võib rahuldada riigi nõude kas ühekorraga või kolmes osas teate saamisele järgneva kolme kuu jooksul, tasudes osamakse iga kuu 15. päevaks. Võlgnikule saadetavas teates kirjeldatakse ositi maksmise võimalust ning märgitakse osamaksete suurus ja maksetähtpäevad.

(6) [Valdkonna eest vastutav minister](#) kehtestab võlgnikule saadetava teate vormi.

[RT I, 29.06.2014, 109- jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist „Sotsiaalminister” sõnadega „Valdkonna eest vastutav minister”.]

(7) Kui elatisnõude võlgnik ei ole riigile üleläänud nõuet vabatahtlikult rahuldanud, nõuab riik võla sisse pärast elatise maksmiseks kohustava kohtulahendi jõustumist.

(8) Kui Sotsiaalkindlustusametil puuduvad andmed võlgniku aadressi kohta või kui võlgnik ei ela teadaoleval aadressil ja tema tegelik viibimiskoht ei ole teada ning kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud teadet ei ole muul viisil võimalik kätte toimetada, avaldatakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud teade ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

§ 11. Riigile üleläänud elatisnõude sissenõudmine

(1) Käesoleva seaduse § 10 lõike 1 alusel riigile üleläänud nõude sissenõudmist korraldab ja võlausaldaja õigusi teostab nõude ülemineku aluseks oleva otsuse teinud Sotsiaalkindlustusamet.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(2) Kui võlgnik ei rahulda riigile üleläänud elatisnõuet, teeb Sotsiaalkindlustusamet riigi nimel avalduse lapsevanema poolt elatisasjas algatatud täitemenetlusega ühinemiseks. Kui elatise sissenõudmiseks ei ole täitemenetlust algatatud, teeb seda Sotsiaalkindlustusamet.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(3) [Kehtetu -RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(4) Taotleja, kelle lapsele on makstud elatisabi, on Sotsiaalkindlustusameti nõudmisel kohustatud esitama ülevaate lapsele makstud elatisest ja muid andmeid, mis on elatisabi maksmise ja elatise tagasinõude seisukohalt olulised.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

§ 11¹. Sissenõutud elatishõude ja tagasinõutud elatisabi summade laekumine

Riigi poolt võlgnikult sissenõutud elatishõude ja elatisabi saajalt tagasinõutud elatisabi summad laekuvad riigieelarvesse.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

§ 12. Vaidluste lahendamine

(1) Kui taotleja või võlgnik ei nõustu Sotsiaalkindlustusameti poolt käesoleva seaduse alusel tehtud otsusega, on tal õigus pöörduda vaidega Sotsiaalkindlustusameti poole 30 päeva jooksul, arvates otsuse kättesaamisest.

[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(1¹) Vaie lahendatakse 30 päeva jooksul, arvates vaide registreerimisest Sotsiaalkindlustusametis.

[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(2) Kui taotleja või võlgnik vaideotsusega ei nõustu, on tal õigus pöörduda halduskohtusse 30 päeva jooksul arvates päevast, millal vaideotsus talle teatavaks tehti.

[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 13. Elatisabi andmete kandmine registrisse

Andmed elatisabi määramise, määramise aluse ja maksmise kohta kantakse riiklikku pensionikindlustuse registrisse.

§ 14. –§ 15.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 15¹. Varem määratud elatisabi väljamaksmine

Enne 2009. aasta 1. veebruari määratud elatisabi makstakse alates 2009. aasta 1. veebruarist välja käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud korras.

[RT I 2008, 48, 264- jõust. 01.02.2009]

§ 16. Seaduse rakendamine

Käesoleva seaduse alusel makstakse elatisabi, kui käesoleva seaduse § 3 lõikes 1 nimetatud hagi tagamise määrus või maksettepaneku määrus on tehtud pärast käesoleva seaduse jõustumist.

§ 17. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2008. aasta 1. jaanuaril.